

particular it is focused on the author's characteristic choice of the invective vocabulary, aimed at creation of a peculiar verbal esthetic space of the literary work under study.

Key-words: invective vocabulary, invective effect, neologism, metaphor, Louis-Ferdinand Céline.

УДК 811.111!373:070.41(045)

Олена БІРЮКОВА

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ЛЕКСИКА: ДИСКУРСИВНІ СТРАТЕГІЇ ПОМ'ЯКШЕННЯ ТА ДИСКРЕДИТАЦІЇ

В статті висвітлено особливості відтворення суспільно-політичних евфемізмів в англійській та українській мовах, комунікативні порушення засобами пом'якшення та дискредитації.

Ключові слова: політична коректність, каламбур, евфемізм, інакомовність, алюзія.

Сучасні лінгвістичні студії приділяють все більше уваги вивченню дискурсивних стратегій як важливої умови успішної комунікації. Суспільно-політична лексика формується на базі різних джерел: у термінологічному вокабулярі, з одного боку, де функціонують лексеми виразно локального характеру, а з другого боку, наявні запозичення інтернаціонального характеру. Проблеми переосмислення та трансформування таких мовних одиниць розглядалися у наукових розвідках вітчизняних та зарубіжних дослідників (К. Аллан, Ю. Апресян, Н. Арутюнова, Ф. Бацевич, Р. Віон, Е. Гофман, Г. Грайс, В. Дем'янков, А. Кацев, О. Кубрякова, Г. Почепцов, Н. Розанова, Дж. Серль, Д. Хаймз). Але у даний час питання зіставлення особливостей відтворення суспільно-політичної лексики засобами пом'якшення та дискредитації в англійській та українській мовах ще потребує детального вивчення.

Метою статті є висвітлення комунікативних порушень, що дозволяють скласти цілісне уявлення про дискурсивні стратегії і тактики їх створення й подолання, а отже й поглиблюють розуміння самої природи міжособистісної комунікації.

Суспільно-політична лексика в українській та англійській мовах поступово стабілізується, конкретизується та набуває щораз

більшої системності. Політичні словники фіксують найрізноманітніші семантичні зрушення, трансформації, що відбуваються в усному і писемному мовленні.

Різна прагматична настанова політичної інакомовності та евфемії викликає різні трансформації семантики слів, при цьому основне поняття залишається незмінним, модифікується лише його мовне вираження. Прикладом цього можуть бути евфемістичні вирази, які позначають поняття "капіталізм". Більшість слів та словосполучень, якими позначається зазначене поняття, – це кальки з англійської мови: *система вільного підприємництва – system of free enterprising; економічний гуманізм – economic humanism; масове суспільство – mass society; відкрите суспільство – open society* та інші.

Спостерігаючи структуру евфемізмів у складі політичної термінології, заакцентуємо, що політичні евфемізми утворюються на базі різних національно-негативних характеристик денотата, вибір яких залежить від прагматичної мети. Неоднозначність, неоднаковість значень висловів мови політики пояснюється існуванням різних ідеологій. У випадку евфемізації мовних одиниць можлива емоційно-позитивна оцінка негативних денотатів.

Але слід зазначити, що не завжди назва негативного політичного явища замінюється назвою з позитивним забарвленням. Існує чимало евфемістичних замінів, що увійшли до складу різних мов. Наприклад, термін *теорія доміно* [6] уживається в пресі для позначення політичних, економічних, соціальних змін в одній країні або регіоні. Такі модифікації призводять до адекватних чи подібних змін у сусідніх країнах. Евфемістичність виразу "*теорія доміно*" – "*the domino theory*" полягає в тому, що він вживається як аргумент проти прогресивних змін у країнах "третього світу" або ж спрямований проти національно-визвольної боротьби за незалежність; цим терміном-евфемізмом у недалекому минулому виправдовувалась політика так званого імперіалістичного втручання в справи інших держав. У свою чергу, вирази *треті країни* або *країни третього світу – third world countries* можна також вважати евфемістичними, оскільки вони вживаються для назв країн з низьким розвитком промисловості, господарства, а також з низьким рівнем економіки та культури.

Особливої уваги заслуговує дуже частотний за використанням евфемістичний вираз *жовта преса* – *yellow press*. У 1895 році американський художник-графік Річард Ауткоулт вмістив у кількох примірниках нью-йоркської газети *The World* серію фривольних малюнків з гумористичним текстом. Головним персонажем малюнків був хлопчик у жовтій сорочці. Незабаром інша американська газета *New York Journal* почала друкувати серію аналогічних малюнків. Між цими двома газетами виникла суперечка за право першості на "жовтого хлопчика". У такий спосіб виник вираз *жовта преса*, який уживається на означення дешевої, брехливої чи непристойної преси. *Золота молодь* – *golden youth* – так називали багату буржуазно-дворянську молодь, що витрачала батьківські гроші, вела безтурботне життя. Цей вираз походить від назви паризької контрреволюційної молоді. У просторіччі сьогодення це поняття в українській мові набуло ще одного синонімічного позначення – *мажори*, дисфемістичного за змістом.

У системі семантичних зрушень суспільно-політичної лексики вважаємо за доцільне виділити евфемістичні заміни, які стосуються військової термінології. Про виникнення військових евфемізмів можна говорити паралельно з історією військової справи.

Зміни стратегії й тактики військових дій знаходять своє відбиття на мовному рівні. Дослідники (Г. Трофименко, Д. Василенко) відзначають вплив екстралінгвальних чинників, пов'язаних із війною, на розвиток військового лексикону, який поповнюється новими термінами, а також емоційно-забарвленими словами, сленгізмами. Військова лексична підсистема англійської мови зазнає значних змін протягом ХХ – початку ХХІ століття, зокрема, "американські війни вплинули на появу значної кількості військової евфемічної лексики" [15, с.1].

У зв'язку з цим варто, на нашу думку, визначити прагматичні причини виникнення військових евфемізмів (термінів і сленгізмів) та їх структурно-семантичні особливості і функції.

Отже, за своєю структурою англомовні військові евфемізми розподіляються на:

1) евфемізми-лексеми: *expended (sl)* – "убитий" (використаний як амуніція), *hardware* – "зброя";

2) евфемізми—сталі сполуки: *withdrawal to prepared positions* – "вимушений відступ", *to restore order* – "встановлювати порядок / завойовувати";

3) евфемізми-абревіатури: *NYR (not yet returned)* – "пілот, який не повернувся з бойового завдання / зник під час виконання бойових дій".

В ономасіологічному плані військові евфемізми представлені переважно вторинно-номінативними одиницями, що виникають унаслідок переосмислення вже існуючих у мові лексем. До лексико-семантичних способів утворення евфемічної лексики належать:

1) метафоричний перенос: *hawk* – "яструб / прихильник війни", *milk run* – "звичайне військове завдання";

2) метонімічний перенос: *blue-on-blue* – "бомбардування своїх військ" (позиції, зазначені на військових картах блакитним кольором);

3) оксюморон – комбінація семантично несумісних слів: *surgical strike* – "хірургічний / точний удар" (об'єкт, що описується (*strike* – "удар") набуває протилежних характеристик; меліоративний прагматичний ефект виникає завдяки позитивним асоціаціям, пов'язаним зі словом *surgical* – "хірургічний");

4) перефразування: *to fail to win* < *not to win* – "програти";

5) поляризація значення, тобто повний або частковий семантичний контраст: *protective reaction* (*protective* – "захисний", *reaction* – "контрудар");

6) звуження значення лексеми: *adventure* (sl) ("пригода; ризик, авантюра; подія" > "війна (як авантюра, пригода)");

7) евфемізми-алюзії є наслідком закріплення в мові певних екстралінгвальних даних: *Molotov cocktail* – "запалювальна суміш" (назва походить від власного імені російського державного діяча), *Quaker gun* – "гармата-муляж" (з історії Громадянської війни в Америці; квакери були відомі своєю пацифістською діяльністю).

Основними функціями евфемії в сфері військової термінології є маскування й меліорація. Представники засобів масової інформації й політики, які коментують військові події, з метою "ошукати громадську думку або висловити щось неприємне більш делікатним способом" вживають евфемізми [13, с. 175]. Так, під час війни в Перській затоці (1991) виник неологізм *GulfSpeak*, що

позначає особливості промов військових і політиків, які висловлюють своє розуміння того, що відбувається в регіоні. Військові евфемізми *adventure* (war) – "війна", *incident* (explosion / terrorist attack) – "інцидент"; *incidents* (military disturbances) – "інциденти / заворушення", *conflict* (armed struggle, clash, war) – "військовий конфлікт", *asymmetric conflict* (war on terrorism) – "асиметрична війна" [14; 11; 12] відволікають увагу від такого негативного явища дійсності, як війна.

Військові терміни є спеціальними найменуваннями, які мають просту або складну формальну структуру (словосполучення), що співвідносяться з певними поняттями із сфери військової справи (військової науки, техніки, життєдіяльності військ та ін.), у семантичній структурі яких є сема "військовий", "бойовий" [2, с. 48]. Евфемізми-терміни у військовій лексиці вживаються з метою:

1) прикриття агресивних військових дій, відволікання уваги від бойових операцій: *purge* (attack violently) – "агресивно атакувати", *service the target* (destroy the enemy) – "знищувати супротивника" ("*The next day what the (Israelis) euphemistically call a "purging operation" was effected. In this instance they "purged" Fatah*" – Price, 1971) [14];

2) завуалювання наслідків війни, кількості жертв: *civilian impacting* (non-military casualties) – "втрати серед цивільного населення" ("*Some of the military spoke of "civilian impacting"*" – Simpson, 1991) [14];

3) пом'якшення військових помилок: *friendly fire* (fratricide) "вогонь по своїм позиціям", *incontinent ordnance* (mis-hits) "бомби, що не влучають у цілі і несуть загрозу цивільному населенню" ("*...it is very difficult to avoid blue-on-blue, or fratricide, as the Americans call it*" – de la Billiere, 1992) [14];

4) маскування уражувальної сили зброї: *anti-personnel* (1969) (designed to kill) – "нромунехотний", *surgical strike* (bombing raid) – "бомбардування", *blister agent* = chemical – "хімічна речовина, що викликає пухирі" ("*Anti-personnel weapon*" is a sophisticated euphemism for "killer weapon" – Pei, 1969) ("*...precision bombing is "surgical strikes"*" – Commager, 1972) [14].

Евфемізми є також притаманними військовій субстандартній лексиці, або сленгу, під яким розуміють ненормативну, стилістично знижену й функціонально обмежену мову військовослужбовців, що

виконує комунікативну й емоційно-експресивну мовленнєві функції, до складу якої входять військові сленгові лексичні й фразеологічні одиниці.

На погляд Ю. Зацного, "розуміння евфемізмів як емоційно нейтральних слів або виразів не завжди адекватно відбиває їхню суть, оскільки евфемізми не тільки (і не стільки) емоційно-нейтральні, вони, насамперед, вважаються оцінно-нейтральними або оцінно-позитивними порівняно з одиницями, які вони замінюють" [4]. Як зазначає Л. Порохницька, евфемізми-сленгізми є конститuentами найзначніших шарів англійської евфемічної лексики [7, с.2]. Військові евфемізми-сленгізми можуть виконувати декілька функцій:

1) підміняти назви предметів і явищ, що здатні викликати страх у людини, такі як:

– смерть, поранення: *ripped* (sl) – "поранений", *wasted* (sl) – "мертвий" ("*And what do you mean about me being expended*" ... "*He has wanted to kill you*" – L. Thomas) [14];

– загрозна зброя, засоби масового ураження: *bouquet* (sl) – "черга снарядів / бомб", *souvenir* (sl) – "снаряд", *iron horse* (sl) – "танк", *windmill* (sl) – "гелікоптер", *baseball* (sl) – "граната", *special weapons* – "ядерна зброя" ("*a considerable number of nuclear warheads had been in Special Weapons Stores overrun by the offensive*") [14];

– небезпечні військові дії: *fireworks* (sl) – "нічне бомбардування", *saturate* (sl) – "бомбардувати", *contact* – "бій" ("*The monster raids saturating the enemy's active and passive systems of defence*") [16];

2) створюють епатажну виразність: *sterilize* – "знищувати" ("*We sterilize the area prior to the introduction of the R. D. teams*") [14].

Для військової субстандартно́ї лексики характерною ознакою є наявність емоційно забарвлених евфемічних слів і фраз з елементами каламбуру, в основі якого є смислове поєднання в одному контексті різних значень одного слова, або різних слів (словосполучень), тотожних або подібних за звучанням.

Виконуючи певні функції в мові, каламбур "дозволяє замаскувати" повідомлення і завдяки цьому обійти цензуру культури і передати ті значення, які (за різними причинами)

перебувають під заборонаю" [8, с.58]; допомагає завуалювати задоволення від агресії та схильність до обезцінення понять; надає можливість висловити абсурдні, незвичайні думки.

Іншу групу військових евфемізмів становлять слова, побудовані завдяки їхній спеціальній переробці або навмисним "помилкам". Вони можуть співвідноситися з історичними фактами й подіями, географічними назвами, загальновідомими об'єктами: *barbwire garters* (sl) – "неіснуюча нагорода тим, хто не має особливих відзнак, тобто, замість нагороди – колючий дріт, на якому часто гинули військові" (*barbwire* – "колючий дріт", *garters* – "підв'язки"); *the British Order of the Garter* – "Орден Підв'язки"; *dock* (sl) – "уніталь", "причал", *doc* – "лікар"; *Bore War* (sl) – "період бездіяльності між бойовими діями"; *Boer War* – "Бурська війна"; *Rolls-rough* (sl) – "танк"; *Rolls-Royce* – "автомобіль"; *Scudnavia* (sl) – "територія в Іраку, з якої здійснювався запуск ракет *Scud*"; *Scandinavia* (назва асоціювалася військовими зі Швецією).

Деякі евфемізми передають негативне або іронічне, жартівне ставлення до того, що описується: *Cowboys and Cossacks* (sl) – "гра в кішки-миші" між американськими та радянськими субмаринами (вистежування й переслідування); *Cowboys and Indians* – "дитяча гра "Ковбої та індіанці"; *chairborne* (sl) – "військовий бюрократ, той, хто працює в штабі"; *airborne* – "повітрянодесантний"; *rumint* (sl) – "плітки" (слово співзвучне з англійським словом *rumours* – "плітки"); *humint* (*human intelligence*) – "інформація, надана людьми (цивільними, не фахівцями)".

Окремі військові сленгізми побудовані на каламбурі і мають відтінок чорного гумору: *rest in pieces* (sl) – "вбитий (розірваний на шматки), перебувати в спокої (надпис на могилі)"; *glad bag* (sl) – "мішок для тіл загиблих", "назва бренду пластикових пакетів"; *country buster* (sl) – "бомба"; *blockbuster* – "міцна фугасна бомба, здатна зруйнувати міський квартал".

Слід зазначити, що у військовій лексичній підсистемі вибір слів здійснюється, зазвичай, ненавмисне, не ставлячи за мету незрозумілість мовлення для осіб, які не належать до армії. Проте, в окремих випадках вживаються найменування, мета яких полягає в приховуванні істини (назви нових секретних видів зброї, військової техніки, оборонних підприємств), наприклад, *tube* –

"ракета", *salted weapon* – "ядерна зброя", *oranges (sour / sweet)* – "погодні умови (несприятливі / сприятливі для виконання місії)".

У сфері політики для прикриття агресивних військових дій застосовуються евфемізми: *trouble (the troubles)* (the riots, bombing, and continued violence in Northern Ireland during the 70s); *protective reaction* (a bombing raid on an enemy target conducted in self-defence or retaliation (but about which there's nothing protective or defensive)); *surgical strike* (a swift military attack, especially a limited air attack); *device* (a bomb); *body-count* (numbers killed in the combat).

Для пом'якшення непривабливої діяльності таємних служб використовуються евфемізми: *to destabilize* (to render a foreign government unstable or incapable of functioning); *family jewels* (shameful secrets; skeleton in the closet, applied to various underhanded activities or operations).

Таким чином, семантичні й прагматичні особливості військової евфемічної лексики полягають у наступному:

– утворення військових евфемізмів відбувається, переважно, через метафоричне переосмислення слів загальноживаної лексики, а також завдяки метонімізації та іншим семантичним процесам;

– алюзія, або непряме найменування об'єкту у сфері військової лексики, виконує функції додаткової експресивності, маскуванню й створенню гумористичного ефекту;

– каламбур як семантичний феномен, мовний жарт, що вживається у військовій підмові, дозволяє уникати цензури культури і висловлювати значення, що вважаються табуйованими, абсурдними, виконуючи функції маскуванню або створення комічного ефекту;

– евфемізація військової лексики відбиває тенденцію її демілітаризації, нейтралізації й меліорації негативного логіко-інформаційного змісту військових лексичних одиниць.

Інколи причиною політичної евфемії стає дипломатична ввічливість. "Міжнародна ввічливість" є цілком термінологічним поняттям, яке позначає юридично встановлені правила та норми, яких дотримуються в міжнародній практиці. Існують найрізноманітніші види дипломатичної ввічливості, що стосуються мовлення, поведінки, одягу, церемоніалів тощо.

Правилами дипломатичної ввічливості пояснюються певні форми написання дипломатичних документів [5, с.9]. Необхідно

відрізнати евфемістичні заміни від так званої назви "компліментарної" та "етикетної" лексики, наприклад, від форм привітання – *Ваша Високість* - *Your Majesty, pan, ser* – *Dear Sirs* тощо – до деяких мовних форм дипломатичних документів (наприклад, особових нот, вербальних нот) та ін. Форми дипломатичної ввічливості вживаються з метою вираження поваги на основі взаємності або за бажанням держави, яка їх застосовує. На відміну від евфемізмів, дипломатична ввічливість не буває ситуативною, контекстуальною чи оказіональною та може мати сталий міжнародний характер.

Потужна культурно-поведінкова і мовна тенденція отримала назву "політичної коректності" (Political Correctness - P. C), що з'явилася у зв'язку з виникненням ідеї культурного плюралізму і необхідністю відповідно до нової ідеології пропорційно подавати твори літератури і мистецтва.

Поняття політичної коректності досить багатоаспектна і неоднозначна. І оскільки ця категорія викликає багато суперечок, однозначної дефініції цього поняття не існує. На наш погляд, найбільш адекватне визначення зазначеного терміна міститься в книзі професора С. Тер-Минасової, присвяченій проблемам мови та міжкультурної комунікації. Дослідниця слушно наголошує на тому, що "політична коректність мови визначається в прагненні знайти нові засоби мовного вираження замість тих, які зачіпають почуття і гідність індивіда, порушують його людські права звичною мовною безтактністю і/або прямолінійністю щодо расової та статевої приналежності, віку, стану здоров'я, соціального статусу, зовнішнього вигляду і т.і." [9, с.230].

З цього ж приводу вчена зазначає, що "мовна коректність - дуже позитивне старання не образити, не зачепити почуття людини, зберегти його гідність, гарний настрій, здоров'я, життя" [9, с.232].

Л. Цурікова трактує політичну коректність як "поведінковий і мовний феномен, що відображає прагнення носіїв мови подолати існуючу в суспільстві і усвідомлену суспільством дискримінацію по відношенню до різних членів цього суспільства" [3, с.19].

Згідно з цими постулатами виділяємо два найбільш суттєвих аспекти політичної коректності:

1. Культурно-поведінковий аспект, який тісно пов'язаний з ідеологією та політикою, особливо в галузі освіти;

2. Мовний аспект політичної коректності, який виявляється в пошуді нових засобів мовного вираження та коригуванні мовного коду.

Культурно-поведінковий аспект політичної коректності є домінуючим. У передмові до книги "Are You Politically Correct?" Ф. Беквіт і М. Бауман дають визначення політичної коректності як "мережі взаємопов'язаних ідеологічних поглядів, які ставлять під сумнів основи університетської освіти: традиційний навчальний план, погляди на об'єктивність отриманих знань, надаючи значення культурним, статевим, класовим і расовим відмінностям" [10, р.9]

Останнім часом в США розгорілися дебати з приводу впливу ідей політичної коректності на суспільство і мову. Центральними темами цих суперечок стали проблеми мультикультуралізму (multiculturalism) і мовних кодів (speech codes).

Прихильники мультикультуралізму закликають враховувати при навчанні такі чинники, як расова та етнічна приналежність, стать, суспільне становище, мова, релігія, вік та ін. Згідно з ідеями політичної коректності, набір до навчальних закладів має проводитися відповідно до плану "позитивних дій" (affirmative actions).

Поняття мовного коду (Р. Белл) передбачає "норми поведінки, якими індивід повинен керуватися" [1, с.137]. При цьому до сфери заборон належать "використання образливих прізвиськ", "недоречні жарти", "неправильно адресований сміх" (misdirected laughter). У статутах багатьох американських коледжів перераховані різні види дискримінації: "аблеїзм" (ableism) - утиск осіб з фізичними вадами, "етноцентризм" (ethnocentrism) - дискримінація культур, відмінних від домінуючої, "гетеросексизм" (heterosexism) - дискримінація людей нетрадиційної сексуальної орієнтації, "лукізм" (lookism) - створення стандартів краси і привабливості та обмеження прав тих, хто їм не відповідає.

Таким чином, явище політичної коректності пов'язано зі зміною норм мовної поведінки в сучасній англійській й українській мовах. В основному це стосується обмежень на вживання того чи іншого слова або виразу в певній ситуації. Дискримінація може виявлятися не тільки в будь-яких діях, але й у словесних формах

(verbal harassment hate speech). Щоб уникнути такого виду дискримінації і створюються політично коректні терміни, що мають наступні категоріальні ознаки:

а) інтегральна – відсутність в конотативному значенні мовної одиниці дискримінації за расовою, національною, статевою приналежністю, віком і майновим статусом, станом здоров'я;

б) диференційна – здатність мовної одиниці виключити вияви зазначених вище видів дискримінації.

Виходячи з цього, можна виділити лексеми, що характеризуються наявністю/відсутністю даної ознаки: *African-American/Negro, Asian / Oriental, Native American / Indian, senior / old, physically challenged / handicapped, low-income/poor* та ін. Дуальність означених лексем, що мають однакове денотативне значення, спричиняє виникнення різних конотацій, на підставі яких їх можна розглядати як політично коректні / некоректні.

Ще однією причиною політичної евфемії виступає цензурна заборона. Власні назви деяких країн, міст, підприємств, військових частин та осіб замінюються буквами або їх назвами. Наприклад: *N /ен/, NN /ен-ен/, N-ський /енський/, місто Ікс, Ізрек, Зет*. Можуть також застосовуватись описові вирази типу *одна сусідня держава – one neighbouring state, один дипломатичний представник – one diplomatic representative* та інші.

Отже, функціонування суспільно-політичних евфемізмів, їх перетворення у нейтральні слова чи описові вирази відбувається на базі пом'якшення та дискредитації різних національно-негативних характеристик денотата. Основними функціями евфемії в сфері військової термінології є маскуваність й меліорація.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белл Р.Т. Социолінгвістика. Цели, методы и проблемы. - М.: Международные отношения, 1980. - 318 с.
2. Гарбовский Н.К. Сопоставительная стилистика профессиональной речи (на материале русского и французского языков) /Н.К. Гарбовский. – М.: Наука, 1988. – 106 с.
3. Гришаева Л. И. Введение в теорию межкультурной коммуникации / Л. И. Гришаева, Л. В. Цурикова. – М., 2007. – С. 304.

4. Зацний Ю.А. Развитие словникового склада сучасної англійської мови в 80-ті- 90-ті роки ХХ століття: автореф. дис. На здобуття ступеня д-ра філол. наук: 10.02.04 "Германські мови" / Ю.А. Зацний. – К., 1999. – 32 с.

5. Иссерлин Е. М. Лексика и фразеология современных дипломатических документов. Материалы к курсу "Стили русского языка". – М., 1966. – 15 с.

6. Краткий политический словарь. – М.: Изд-во Полит. лит., 1980. – С. 104.

7. Порохницкая Л.В. Культурологические и когнитивные принципы эвфемии в современном английском языке: автореф. дис. на получение степени канд. филол. наук: спец. 10.02.04 "Германские языки" / Л.В. Порохницкая. – М., 2004. – 21 с.

8. Санников В. З. Русский язык в зеркале языковой игры / В. З. Санников – М.: Школа „Яз. рус. культуры”, 1999. – 544 с.

9. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация: (Учеб. пособие) - М.: Слово/Slovo, 2000. - 624 с.

10. Are You Politically Correct?: Debating America's cultural standards edited by Francis J. Beckwith and Michael E. Bauman. 1995

11. Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms. – Joint (102)

12. Dictionary of Military Terms [Bowyer R].– Bloomsbury, 2004.– 262 p (103)

13. Galperin I. R. Stylistics / I.R. Galperin. – М.: Nauka, 1977. – 334 p. (106)

14. Oxford Dictionary of Euphemisms [Holder R. W.]. – Oxford University Press, 2003. – 501 p.(117)

15. Ringle K. Them's Fightin' Words: War Lingo Rushes to the Front / K. Ringle // Washington Post, 2001. – November 10. – P. 1. (120)

16. Wartime English. Materials For a Linguistic History of World War II [Zandvoort R. W.]. – Westport, Connecticut, Greenwood Press Publishers, 1957. – 253 p. (124)

Е. БИРЮКОВА

**СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЛЕКСИКА:
ДИСКУРСИВНЫЕ СТРАТЕГИИ: СРЕДСТВА СМЯГЧЕНИЯ И
ДИСКРЕДИТАЦИИ.**

В статье освещены особенности воспроизведения общественно-политических эвфемизмов в английском и украинском языках, коммуникативные сдвиги средствами смягчения и дискредитации.

Ключевые слова: политическая корректность, каламбур, эвфемизм, иносказательность, аллюзия.

O.BIRYUKOVA

SOCIO-POLITICAL LEXICON: COMMUNICATIVE DEVIATIONS BY MEANS OF ALLEVIATION AND DISCREDITATION

The article highlights peculiarities of reproducing socio-political euphemisms in English and Ukrainian as well as reveals communicative deviations by means of alleviation and discreditation.

Key words: political correctness, pun, euphemism, loan words, allusion.

УДК 81'25:81'373

Надія БОНДАРЄВА

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ МОТИВІВ БАГАТСТВА ТА БІДНОСТІ ПІД ЧАС ПЕРЕКЛАДУ ПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ XVIII СТОЛІТТЯ

У статті розглядаються способи об'єктивації мотивів багатства та бідності в британській поезії XVIII століття. Визначені перекладацькі стратегії під час відтворення мотивів багатства та бідності у поетичних текстах, а також обґрунтовані перекладацькі відповідники, які дозволяють перекладачеві передати мотивну образність.

Ключові слова: мотиви багатства та бідності, поезія, переклад, відтворення

Упродовж усієї історії людства про багатих і бідних складали казки та писали романи. У суспільстві завжди існували ці два класи, але на питання багатства та бідності завжди дивилися філософськи, не знаходячи відповідь на питання, чи являється багатство благом або, навпаки, джерелом зла у нашому світі. У різних культурно-історичних картинах світу мотиви багатства та бідності осмислюються по-різному. Тому для адекватної інтерпретації ВТ (вихідного тексту) важливо, як саме ці мотиви